

(معماری ایرانی - اسلامی در راستای پایداری)

سپیده خجسته^{1*}، فریدون ناهیدی آذر²، فرشید عزیزی

1- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر، دانشکده هنر و معماری، شبستر، ایران
sepideh.khojasteh@ymail.com

2- دانشگاه آزاد اسلامی واحد شبستر، دانشکده هنر و معماری، شبستر، ایران

3- دانشگاه جامع علمی کاربردی واحد تالش، ایران

چکیده

بررسی معماری ایرانی از دیرباز دارای چند اصل بوده که بخوبی در نمونه های این هنر نمایان است. اهمیت و تاثیر اقلیم بر معماری و تنوع شرایط اقلیمی در ایران، موجب تحقیقات گسترده ای در این خصوص بوده و بررسی این مهم از لحاظ عملکرد بناها حائز اهمیت می باشد. با توجه به بحران زیست محیطی که حیات بر روی کره زمین را تهدید می کند و نیز افزایش مصرف سوخت های فسیلی که باعث تشدید این بحران شده لزوم استفاده از منابع انرژی پاک باید بیشتر مورد نظر طراحان ساختمان قرار گیرد. از اقداماتی که در مبحث بهینه سازی مصرف انرژی مورد اهمیت قرار می گیرد، گردآوری اطلاعات موجود در اقلیم مختلف ایران و جهان و تدوین و طراحی تجهیزات مصرف کننده انرژی و همچنین طراحی ساختمان ها با توجه به این اطلاعات است. مفهوم پایداری در معماری، همان معماری پایدار یا معماری همساز با اکوسیستم یا سازگار با محیط زیست است. از آنجا که هدف از این مقاله بررسی معماری ایرانی - اسلامی و تحلیل رویکرد های پایداری در این راستا می باشد لذا به موضوعات ذیل پرداخته می شود: معماری ایرانی چه ویژگی هایی دارد و بر چه اصولی استوار است؟ شاخصه های معماری پایدار چیست؟ آیا معماری بومی مناطق ایران یک معماری با رویکرد پایداری است؟

واژه های کلیدی: معماری ایرانی، اقلیم، پایداری، معماری پایدار.

1- مقدمه

طراحی پایدار، نوعی از طراحی است که قصد دارد به نیازهای امروز بدون آسیب به منابع نسل های آینده پاسخ دهد. در طراحی پایدار باید به پایداری اجتماعی و اقتصادی به اندازه مصرف انرژی و تاثیر محیطی ساختمان ها و شهرها اهمیت داده شود [1]. نخستین بار در اواخر دهه 70 میلادی، فردی به نام موریس استرانگ توسعه پایدار را «توسعه بوم شناسانه» نامید. مهمترین نیت در این نامگذاری، طرح الگویی برای توسعه بود که برای محیط زیست جهانی زیان آور نباشد. وی احترام به انسان، طبیعت و محیط زیست را اصل قرار داد و از مفهوم جدید توسعه پایدار به عنوان توسعه متناسب با شان انسان و طبیعت نام برد [2]. دانشمندی دیگر به نام چوگول «توسعه پایدار» را به حداقل رساندن مصرف منابع تجدید ناشدنی می داند و در این راستا استفاده پایدار از منابع تجدید شونده، جذب ظرفیت های محلی و پاسخگویی به نیازهای بشر را مد نظر قرار می دهد [2].